

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Thomæ Tamburini Societatis Iesu Siculi
Caltanisettensis, In Alma Vniversitate nobilis Civitatis
Messanæ, Theologiæ Primarij Professoris. Explicatio
Decalogi Duabus distincta partibus**

In qua omnes ferè conscientiæ casus, ad decem Præcepta pertinentes,
mira brevitate, claritate, & quantum licet, benignitate declarantur

Continens sex Libros posteriores in Decalogum, id est, expositionem
præceptorum secundæ tabulæ

Tamburini, Tommaso

Monachii, Anno M.DC.LIX.

Lucrum cessans anticipatè sumptum, numero 16.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39995

firma negotiandi, cum nescires occasio-
nes superventuras, valde minus acci-
pere potes, idque judicio experti. Hinc
tertiō, longitudo vel brevitas tempo-
ris, sub qua fortē p̄figitur redditio
mutui, multum prodest, vel obest, ad
decernendum lucrum: nam breviori
tempore producta negotiatio minus
fructificat, quām longiore.

in m ibid. num. 172.

14. Ob hanc ergo lucri incertitudi-
nem, tribus modis pacisci cum mutua-
tario poteris: primō, determinando
nunc lucrum tuæ negotiationis tantum
esse; id quod expertus poterit decerne-
re, juxta naturam negotij, opportuni-
tates sese offerentes, pauciores expensas,
& similes circumstantias: sed deinde,
quodcumque evenerit, erit in hoc ta-
xato lucro standum; quia par fuit pe-
riculum. Secundō, si fiat pactum, ut
tantum detur, quantum alij mercato-
res, in simili negotiatione, lucrati fue-
rint. Tertiō, si fiat pactum indetermi-
natum, ut tantum detur, quantum ipsi
mutuanti cessabit de lucro: & in his
duobus modis similis erit determina-
tio: nam dabitur, quantum mercato-
res in simili negotio lucrati sunt.

Si ex mora solvendi cesseret lucrum
mutuanti, idem dic, quod modo dixi-
mus n. 9. & n. 10.

Laboris aestimatio.

15. Tres supersunt difficultates. Pri-
ma, an aestimatio laboris, quem per-
ferre aliquando deberes, ut lucrum ex
 tua negotiatione fortē laboriosa con-
 quireres, debeat deduci? varij varia.
 Illud mihi certum est, & nunc dicere tem: fiant duo contractus; alter mutua-

sufficit, regulariter non esse n deducen-
dam, nisi parvam aliquam partem, ju-
dicio prudentis. Ratio probans & ex-
plicans hanc meam sententiam est, quia
homo communiter vult potius labo-
rare lucrando, quām etiam otari, sine
lucro; ergo, cum hic labor involunta-
riè illi cesset, non est is privandus lu-
cro, quod reportaret ab eo labore reli-
cto propter tuam causam. sic pauper
artifex vulneratus ab inimico otatur
quidem, dum jacet in lecto, sed mallet
laborare, & lucrari: nam propterea
inimicus lucrum cessans debebit red-
dere ei, quamvis otianti. Ex alia parte,
quia nullus homo est communiter,
qui cessationem notabilis laboris non
emeret aliquo parvo pretio, ideo hoc
parvum preium erit deducendum.

n Leff. l.c. dub. 12. nu. 98. l. item salu-
dub. 20. num. 12. Sotus de just. q. 1. ar. 3.
Rebell. Reginald. quos citat sequiturque
Dicast. l.c. n. 178.

Lucrum cessans anticipate sumptum.

16. Secunda difficultas, an mutua-
tori liceat, lucrum, quod ipsi cessabit,
sumere nunc ab ipso initio mutui? v.g.
mutuat nunc quis centum, speratque
decem acquirere ex lucro sibi cessante,
potestne licet nunc sibi sumere ea de-
cem? respondeo, nequaquam nn; ra-
tio est, quia sic non mutuaret centum,
sed nonaginta, & sic non possit lucrum
accipere ex integro mutuo centum au-
reorum.

n n Medina, de usuris q. 3. §. septima
conclusio l. Dicast. l.c. a n. 174. O' du. 6. seq.

17. Caramuel o' tollit sic difficulta-
tionis

„tionis, alter venditionis, & sic poterit mutuans sumere nunc decem, seu saltem octo, vel sex. Explico: mutuans nunc mutuat centum aureos, cum spe, ut recipiat hinc ad annum ex lucro licito, praeter sortem, alia decem. Vendat nunc anticipato hanc spem denarij lucri ipsi mutuatario, quae spes valebit, v. g. omnibus ab experto viro expensis, sex vel octo aureis; nam statim nunc poterit sine labore usurare hos sex vel octo aureos sumere, non quidem ex vi mutui, sed ex vi venditionis speratae a se lucri, & venditi mutuatario.

o Caram. lib. 1. theolog. mor. n. 755.

18. Lessius p ab eadem difficultate sic se liberat: mutuet quis tibi centum, ita, ut mutuet cum interesse solum 91. at 9. fine interesse, nam mox hac 9. reddere mutuanti potes sine ulla ipsis iustitia, pro interesse debito illis 91. tunc enim tu mutuatarius non solves lucrum ex ipsa summa mutuata cum interesse, sed ex alia, quo pacto plus a quo non gravaberis. Dices; gravabor ex eo, quod anticipato solvo, quod nondum debeo. Responderem sic pro Lessio: at certo debebis, & ex alia parte molestia clandi nunc, quod debebis postea, compensari sufficienter videtur ex eo, quod mutuans gratis mutuat tibi, & fine interesse illa novem.

p Lessli. 2.c. 20. dub. 11. n. 100.

19. Azor q eamdem difficultatem sic tentat eludere: mutuet Titius centum Cajo, cum pacto, ut Caju reddat quinque pro interesse: mox Caju det Titio aliquid aliud, quod aequaliteretur quinque, v. g. certam portionem olei, vini, frumenti &c.; nam tunc non committetur iustitia, quia haec com-

mitteretur, si illa quinque detraherentur a centum mutuatis: at nunc illa olei vinive portio non est pars pecuniae mutuatæ.

q Azor. p. 3. Lib. 5. c. 5. q. 3.

20. Ex his tribus modis primus & secundus approbentur, nam si sincere exhibeantur, nihil continent iniquitatis: tertius vero omnino reprobetur, quia illa olei vel vini portio, licet physicè non sit pecunia, est tamen aequivalenter: unde merito tunc non dicentur mutuari centum, quandoquidem propter illa centum solvitur aëstimatione aurorum quinque, quamvis in alia materia.

*Lacrum effans ex contractu explicitè in-
justo, sed justo implicitè.*

21. Tertia difficultas est, an qui bona fide contractum usurarium, seu alias in justum celebravit, ignorans esse tallem, possit lucrum exigere, quatenus si in justitiam advertisset, alio modo non in justo cum eodem, vel cum altero contraxisset? contraxisset v. g. vel per contractum socieratis, cum assuratio- ne sortis & lucri (cujus contractus ju- sticiam, hic supponimus, & videri pos- test apud doctores r) vel per contra- tum emptionis frumentorum, seu similium, juxta metam taxandam, de quo superius fuisse disputavimus, vel

per contractum justi cambij, vel con- stitutionis census anni, vel per similes,

*r Bonac. de contr. d. 3. q. 3. p. 11. num. 2.
alios cit. Mol. d. 417. Dicast. l. 2. tr. 10. d. 2.
num. 4. C. 38. Val. Nav. alijque, Dian.
p. 1. tr. 8. ref. 30. contra Azor. Fill. Sol. Di-
cast. lib. 2. de ref. tr. 10. d. 2. du. 21.*

Respondeo, id quantum in praxi, no-

M m m a   fit fa-

